

פ.ר.ו.ל.ל. מס' 20

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ד'
בשבת תשי"ב - 6.2.52, בשעה 10.00.

נוכחים:

- ד. בר-רב-האי - יו"ר
- פ. רוזן
- י. אורי
- א. רימלט
- ז. טברסקי
- מ. וילנר
- ע. מייחון
- י. בן-אחרן
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- ז. שפר
- ש. גבה

מזמנים:

- י. בדר
- פרופ' שקי - ממעם משרד המשפטים
- ג. קימרון - היצחק המשפטי.

ד. בר-רב-האי :

אני פותח את הישיבה.

כוונת ישיבה זו היא לעסוק בחוק הפינות
בניני הכנסת, אשר עובד בזמנו לקריאה ראשונה והוחזר לוועדה.
באחד הסיכומים של הישיבות הקודמות הוחלט להעביר את החוק בקריאה
שניה ושלישית במשך יום יומים. כרגע מחברר שהדבר אינו בר-ביצוע.
לכן, הצעתי היא להקדיש ישיבה זו לחוק זה שדחיפותו עומדת מחוץ לכל
דיווח.

א. רימלט:

כבר כשלושה חדשים עומד בסדר היום של הוועדה
הסעיף בדבר קבלת החלטה בדבר אורח תעודת
הזהוי של חברי הכנסת. הסעיף לא בא לדיון לרגל סיבה אחת, אחת מסיבות
הבית לא סיימה דיוניה בקשר לזאת. אני שואל האם מוסיף לנו כבוד שלאחר
כמה חדשים עוד אין לחברי הבית תעודות?

אני קובל על אורה זו של דחיית הדברים. אני
פונה לאותה הסיעה אשר בעמיה אנו דוחים זאת כבר חדשים רבים ומבקשה
לסיים את הברור כדי שנוכל לדון בענין זה.

ד. בר-רב-האי - יו"ר:

אני יכול להענות לבקשתך על-ידי זה שאפנה,
לאותה הסיעה אשר דוחה את הדיון בטעיף זה.

בתקשה בשם הוועדה.

הוחלט:

הסעיף בדבר קבלת החלטה בדבר אורח תעודת הזהוי

של חברי הכנסת יועמד מסעיף ראשון לסדר היום של הוועדה.

ב. בר-רב-האי - יו"ר: דבר שני הוא ערעור של חבר הכנסת בדר. הוא פנה אלי בכתב בבקשתו כדלקמן:

"אני גאתי בהחלט להודיע הנשיאות כי בזכותי לערער בוועדת הכנסת על החלטת הנשיאות, ביתם לדחיפת הצעת לסדר היום, הודות פירסום החלטה גינוי נגד גב' מימון; האם תנתן לי רשות הדיבור, ליוון שערעור הוא דחוף?"

לדעתי אין הצעה זו יכולה להיות על סדר היום. ועדת הכנסת דנה בעניינה האלימנטרי רזיאל-נאור-מימון אחמול, וקבלה את ההחלטה שקבלה. בין ההחלטות היה סעיף האומר לדון על פרשה זו במליאת הכנסת. התקבלה ההחלטה להסתפק בהנחת מסקנות הוועדה על שולחן כל חברי הכנסת בישיבת המליאה.

י. בדר: אני מבקש מנת יו"ר הוועדה, לתת לי את רשות הדיבור. אינני קובע מסקנה דיין מראש, ברצוני להאיע את הצעתי בלבד.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אינני חפץ לעורר ויכוח בענין זה מחדש, אני נותן לחבר הכנסת בדר אפשרות להציע הצעה.

י. בדר: אינני מעמיד כאן את השאלה אם אני יכול להביא הצעה לסדר היום או לא. דבר זה ברור מאליו. ואין כל גבול להצעות לסדר היום. אני מביא לפני וועדת הכנסת רק את הצעת הדחיפות להחלטה זו ומבקש מיו"ר הוועדה, ד. בר-רב-האי לדון בזה ולהודיעני את החשובה שתקבל.

ועדת הכנסת דנה והחליטה על צורה מסויימת של גינוי ואחר-כך פורסם הגינוי, על-ידי הבאת מסקנות הוועדה המשנה לידיעת חברי הכנסת. הצעתי היא לפרסם את החלטה ועדת הכנסת ב"רשומות" וב"דברי הכנסת".

פ. רוזן: אני חולק על דחיפת ההצעה לסדר-היום. היום פורסם הדבר בעתונות ואין לחשוש לגמרי לאי-פירסום הדבר. לדעתי יש כיום עניינים דחופים יותר להצעה לסדר היום כמו בעיית הנייר לעתונות וכו'.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אני מוכן לזה שלא נקבל פה החלטות ביתם לסדר הצעות לסדר היום. הצעתי היא להעביר זאת לדיון בוועדה משנה לחקנון. אני מצביע את הצעת חבר הכנסת בדר.

ה צ ג ב א ה

בעד הצעת חבר הכנסת בדר - מימון
נגד - חוב

הצעת נדחתה

זי.

הודעת חבר הכנסת איכילוב

בישיבה האחרונה של ועדת הכנסת קרה דבר אשר יכול להיות נקדים לגמרי לא הוגן. מונחה ועדת משנה שהסיקה מסקנות ביחס לאינדידנט א. רזיאל-נאור-ע. מיימון. המסקנה הייתה לגנות חברת כנסת - פסקידין די קשה, לדעתה. חברת הכנסת שפסקידין גינה אותה בקשה רשות למסור הודעה. דבר זה נמנע ממנה על-ידי היו"ר. חבר הוועדה המליצו את סיעת החובעת בוועדה ביקש גם כן רשות להודעה - גם ממנו נמנע הדבר. סגן היו"ר הכנסת, מר שפר, פנה באותו זמן אל היו"ר הוועדה ושאלו כיצד אפשרי למנוע רשות הודעה מחבר וועדה. אני מביין שאפשר לדחות הודעה לסיוח הישיבה ולא לדחותה לגמרי. חבר הכנסת לטאו מסיעת החובעת עזב את הישיבה לאות מחאה.

לדעתי, מה שקרה אתמול, אינו תורח תרומה ליחסים טובים וסדירים בעבודת הוועדה ובעבודת הכנסת בכלל. לדעתי, על היו"ר הוועדה לפנות אל החברים ולהביע אצרו על מה שהיה. להבא, אני מבקש מאת היו"ר, ד. בר-רב-האי, לא למנוע מסירת הודעה, אם יש הכרח בכך, כל עוד לא מונעים זאת בכנסת אינני רואה נימוק שימנעו זאת בוועדה.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: לדעתי, תרמתי אתמול תרומה חשובה לסדר מהלך הישיבה בזה שמנעתי משני חברי הכנסת ע. מיימון ות. לנדאו למסור הודעה. אני בתור יו"ר הוועדה לא אמנע מלמסור רשות להודעות. על-כל-פנים אני משאיר לעצמי את הזכות לקבוע מה ברגע מסויים טוב לענין ומה רע.

אנו עוברים לסדר היום: חוק חסינות של בניני הכנסת, השי"ב - 1952.

פרק א': פירושים

פירושים: 1. גירסא א': "בניני הכנסת", "רחבת הכנסת" פירושים - כמשמעות הניחנת להם בתוספת לחוק זה.

גירסא ב': "בניני הכנסת", "רחבת הכנסת" פירושים - כמשמעות שתנהן למושגים הנ"ל על-ידי החלטות יו"ר הכנסת והסגנים באישור ועדת הכנסת.

התוספת הזאת מכוננת לתאור השטח. התומכים בגירסא ב', חושבים, מכיון ש"בניני הכנסת", ו"רחבת הכנסת" הם מושגים שעלולים להשתנות במשך הזמן - מוטב להשאיר אותם להכרעת יו"ר הכנסת באישור ועדת הכנסת.

מ. וילנר: אני מציע הצעה משותפת לשתי הגירסות, להוציא את המלים "רחבת הכנסת". המדובר כאן הוא בחוק חסינות בניני הכנסת. סיעתי חשובת שיש זכות לתושבים להפגין גם בקרבת הכנסת, או להתכנס ליד בנין הכנסת כמו בהפגנת הימאים וכו'.

אם יתקבל התיקון שאני מציע, אני חושב שאח הגדרת המושג "רחבת הכנסת" צריך להביא לאישור הכנסת, היות וזה אחד הדברים החשובים. רחבה הוא מושג מופשט מאד, אפשר להגדירו בשטח של מטר, שני מטר, ואפשר להגדירו בשטח של ירושלים כולה. פירוש הדבר שבירושלים כולה לא תחקיים כל הפגנה בעת מושב הכנסת.

ע. איכילוב: אני תומך בגירסא א'. חוק זה לדעתי חשוב מאד והיה ראוי מאד אילו הובא לפני זמן. במקרה שנקבל את הגירסא ב', יש חשש רב מאד לשיקולים מחוץ מצב רוח מסויים. אני בשלעצמי אעמוד על צמצום שטח "רחבת הכנסת" במפה. ברור שאין למזל את ירושלים כולה בשטח רחבת הכנסת.

העלו כאן את הבעיה של העברה לבנין חדש.

ז"ל

אני חושב שאם נביע לכך לא יהיה כל קושי לאשר את כל שלש הקריאות ביום יחד.

א. רימלס: יש ערך לחוק אם הוא מפורט ולא משאיר דבר

תחום. אינני מבין את הנימוקים של אנשי גירסא ב'. כיום חשיה לפנינו משה שחאשר את שמה "רחבת הכנסת", מהר יעברו למקום אחר וישנו את המפה.

ב. אונגיה: לדעתי, הויכוח צריך להיסוב בנקודה זו אם לתח אפשרות לנשיאות הכנסת להיות גמישה בהחלטתה על השמת הדרוש להגנת הסדר והשקט בשעת הדיונים בכנסת. אני אינני יוצא מחוץ הנחה שיש לקבוע עכשיו את האפשרות להגן על הבית החדש שנעבור אליו. אני יוצא מחוץ הנחה כי יאז נוכל להגן על הבית הנוכחי. לדעתי, אם נראה צורך לשנות מפני מעשים מציאותיים את שמה "רחבת הכנסת" בכדי שלא תיפגע הכנסת נצרך לשנות את החוק לשנות חוק זה בדרך של פרובדורה רגילה ענין שישלבו קריאה ראשונה, דיון גיוקדה וקריאה שניה ושלישית. פירוש הדבר תחום של זמן רב. לדעתי כל חשיבות החוק היא לגבי זמן סכנה, שאז ביזמת יו"ר הכנסת וסגניו נוכל לפעול באופן מידי. אם נקבל את גירסא א' אז שום שינוי בסיב הדברים לא יגן על הכנסת במקרה הדרוש. הוא רק ילמדנו לקח על-מנת שאחרי שירגעו הרוחות יופיע תיקון חוק.

באשר לאישור החוק, אינני רואה כל סכנה בכך שהדבר יובא להכרעה בוועדת הכנסת. לדעתי ההכרעה הפרלמנטרית היא רחבה די והותר, אלא אין כאן אותו המרבול שהוא בדרך כלל קשור עם האקט של החקיקה, הדרוש חודש לכל הפחות. האקט של הבאת החוק לאישור הנשיאות וועדת הכנסת אינו נמשך מאשר יום.

ח. רובין: אני חושב שהוויכוח בו אנו עוסקים אין לו ערך מעשי רב, אבל לעומת זאת יש לו חשיבות פרינציפיונית מרובה. אני חושב שעם אשר הגיע אחרי אלפיים שנה לעצמאות מדינית באופן אינסטינקטיבי מכבד את המוסדות במדינה. אינני חושב שמבחינה מעשית יהיה ערך לגירסא א' או לגירסא ב' בכל מקרה של הפגנה, או מעשי אלימות. יש משקל בענין זה לכות המוסרי של הכנסת, לאמצעי הגנה ממשיים וכו'. כשמנסחים חוקים אפשר לתת להם ניסוח האוסר כל מיני פעולות באופן פורמלי, ואפשר לתת להם צורה יותר ברורה וקבועה. אני חושב שתוק במובן המטריאלי של המלה הוא בכך שיש לו תוכן והגדרה ברורה. המושג "רחבת הכנסת" מופשט מאד. רחבת הכנסת יכולה לכלול את כל מדינת ישראל, לכן נראה לי גירסא א', כחובה יותר. בכל-אופן אני חושב ומציע גירסא ג' כדלקמן:

"בניני הכנסת" - פירושה כמשמעות הניתנת להם בתוספת לחוק.

"רחבת הכנסת" - פירושה כמשמעות שתינתן על-ידי ועדת הכנסת אך לא יותר מאשר עיגול בקוטר של 300 מטר, אשר מרכזו הוא בנין הכנסת".

י. אורי: החוק הוא מעין מנעול. מנעול הוא בשביל אנשים ישרים, מי שרואה שובר אותו. כמובן שכל חוק לא יועיל במקרה של מהפכה וכו'. אנו חייים במסגרת חוק אשר בו מחליט הרוב. אני מקבל את הנחתו של חבר הכנסת אונגיה, שאם יועבר החוק להחלפת מליאת הכנסת יהיה בזה משום סרבול יתר.

אני מציע ש"רחבת הכנסת" פירושו ק"מ 1 מסביב לבנין הכנסת. הייתי מסתפק בקוטר הרבה יותר קטן, אילו היה מרחב פתוח לפנינו. נוסף לכך אני מציע, ושואל אם הדבר אפשרי במובן החוקי שבמקרה מיוחד תחליט הכנסת באישור ועדת הכנסת על הרחבת הגבולות הללו לפי ראות עיניה.

ועדת הכנסת
6.2.52

ד. בר-רב-האי - יו"ר: גירסא א' נעוצה במציאות אחרת לגמרי. בזמן שהכנסת השתכנה בתל-אביב, גירסא ב', באה להעלות אפשרות של נדידה פתאומית ממקום למקום. איננו מקבליה את ענין המחרו' היות והוא נוח לשמה פתוח, כפרי, בלתי מיושב וכו'. הצעתי היא לקבוע את שמת "רחבת הכנסת" ל-500 או לק"מ, וגם האור זה אינו פותר אותי מלצרף מפה, כי יתכן והשטח יגבול במחצית בית וכו'. דבר שלא יתכן. אני לא רואה כל כוונה להחליט על ירושלים כשמת "רחבת הכנסת", אנו דנים על אפשרויות מציאותיות והמתאימות לתנאינו.

ח. כהן: מבחינת הטכניקה המשפטית אינני רואה בגירסא ב' כל הגדרה, ולכן איננה יכולה להכלל במעיף 1. אם רוצים לתת סמכות ליו"ר הכנסת והסגנים לקבוע חוק יש להעניק להם סמכות זאת קודם על-ידי ועדת הכנסת ובאישורה.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: סמכות זו כתובה במעיף 15.

ח. כהן: במעיף 15 כתוב במעיף קמון ב' (2) "היושב ראש באישורה של ועדת הכנסת - רשאי לשנות על ידי הודעה שתפורסם ברשומות את ההגדרות שבתוספת לחוק זה. לאז זה בסדר לגבי גירסא א', לו היו עושים אותו הדבר לגבי גירסא ב' לא הייתה כאן כל טענה. לדעתי יש להכניס מעיף המעניק סמכות ליו"ר.

לעצם הענין נראה לי שאין כל צורך בהואות אלה בימים שבהם הכנסת אינה יושבת. חכלית פרק זה היא, כמו שהקדימני חבר הכנסת אזניה, להגן על ישיבות הכנסת, שתוכלנה להתנהל בסדר ובשקט. אם זוהי הכוונה, ואינני חושב שיכולים להיות תולקים על-כך, כי אז הגנה אריכה להינתן לרחבת הכנסת, ולגמן הכנסת באותם הימים ובאותו הזמן שבהם הכנסת יושבת ודנה. זהו צד אחד של המטבע.

מצד שני, אם אני קובע באותם הימים בהם יושבת הכנסת את רחבת הכנסת בשמה מסויים, אני חושב שאין בזה כל תועלת מעשית. ברור, שבירושלים הפגנה המתנהלת בככר ציון ישמעו הדירה גם בבנין הכנסת, אם על-ידי רם-קול, או בדרכים אחרות.

הצעתי היא, איפוא, להכניס הגבלה בזמן מושבה של הכנסת. כל הפגנה לא תערך בירושלים כולה בעת מושבה של הכנסת, כדי לאפשר לה לדון דיוניה בתנאים שקטים ומסודרים. בזמן שהכנסת אינה יושבת - תבואל חסינות הכנסת גם לרחבת הכנסת וגם לבניני הכנסת.

זוהי הצעתי לוועדה. עלי לציין עוד דבר. חוק זה לא הועמד בפני הממשלה ואין לה כל דעה רשמית בענין זה. כל מה שנאמר כאן נאמר על דעתי הפרטית.

פ. רוזן: לדעתי, צודק חבר הכנסת רובין, כי אין משמעות רבה לשתי הגירסאות גם יחד. אני הייתי מעדיף גירסא ב', אם תקבל גירסא א' - לא אסתייג. לדעתי יש לקבוע את הרחבה לשטח גדול. אינני רואה כל תקלה בעובדה שבזמן מן הזמנים נאסר לשנות את החוק על-ידי תיקון.

באשר להערת היועץ המשפטי מר כהן, אני חושב שנחזור לדון בזאת כשנגיע למעיף 8. עלינו לדאוג לכך שתהלוכות לא תערכנה ברחבת הכנסת, וכאן אינני מסכים לפרוש של "תהלוכה". לדעתי גם הלוויה יכולה להפך להפגנה פוליטית. כמו-כן לא מן הנמנע שתהיינה התפרצויות לבנין הכנסת דוקא שלא בשעת הישיבות.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אני מצביע את הצעתו של חבר הכנסת וילנר.

ז"י

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת וילנר - 1
נגד - רוב

הצעה - נפלה

הסתה יגות: חבר הכנסת וילנר מאיע למחוק את המליצה "רחבת הכנסת".

ד. בר-רב-האי - יו"ר: ברור, שאם תתקבל גירסא א' או גירסא ב', תאורף מפה גאוגרפית.

פ. רובין: בממשלתך המנדט נהוג היה לתאר שטח גאוגרפי לא על-ידי מפות, כי אם בדרך אחרת.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: לכל אדם, או קורא חוק פשוט הרבה יותר לצרף תרשים ובו מפה. אני מקווה כי באחת הישיבות הקרובות נוכל להביא הצעה, בין אם תהיה מילולית, בין אם לא.

אני מצביע את הצעה חבר הכנסת רובין כדלקמן:
"בניני הכנסת" - פירושם כמשמעות הניחנת להם בתוספת לחוק.

"רחבת הכנסת" - פירושה כמשמעות שתינתן על-ידי ועדת הכנסת אך לא יותר מאשר עיגול בקוטר של 300 מטר, אשר מרכזו הוא בניין הכנסת".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת רובין - 2
נגד - מיעוט

הצעה - נפלה

הסתה יגות: לחבר הכנסת רובין.

ה צ ב ע ה

בעד גירסא א' - 3
נגד - רוב

גירסא א' נפלה

הסתה יגות: לחבר הכנסת אי כילוב.

ז.י.

ה ע ב צ ה

בעד גירסא ב' - 7
נגד - 5

גירסא ב' - התקבלה

ד. בר-רב-האי - יו"ר: חבר הכנסת וילנר מציע, באם תתקבל גירסא ב' למחוק את המליח "באישור ועדת הכנסת" ובמקום לכתוב את המליח: "באישור הכנסת".

ה ע ב צ ה

בעד הצעת חבר הכנסת וילנר - מיעוט
נגד - רוב

ה הצעה - נפלה

אמניילות לחבר הכנסת וילנר.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אני ממשיך בפסקא הבאה:

"אסיפה" פירושו - שלושה אנשים או יותר שנחאסמו כדי לבצע מטרה משותפת. "תהלוכה" פירושו - עשרה או יותר המהלכים יחד או מתקהלים להלך יחד ממקום למקום, בין שהסתדרו בסך ובין שלא הסתדרו בסך, כדי לבצע מטרה משותפת.

א. רימלט: לדעתי "אסיפה" פירושו שלושה אנשים או יותר... זה מגוחך. אני מציע ש"אסיפה" פירושו 10 אנשים או יותר, ו"תהלוכה" פירושו 20-25 איש.

ה. אזנתי: אני תומך בפירוש לאספה כפי שמציע זאת חבר הכנסת רימלט.

ה. רובין: בקשר לפסקא "תהלוכה פירושו - עשרים איש או יותר המהלכים יחד או מתקהלים להלך יחד ממקום למקום, בין שהסתדרו בסך ובין שלא הסתדרו בסך, כדי לבצע מטרה משותפת", הגדרה זו נראית משונה מאד. כלומר, שאם מתקהלים אנשים למטרה משותפת, ללכת לקולנוע וכדומה, הרי פרוש זה מצחיק. מצד שני אינני מבין את משמעות הפסקא "בין שהסתדרו בסך ובין שלא הסתדרו בסך", ואני מציע למחוק אותה. אני תומך בהצעת חבר הכנסת שתהלוכה פירושו עשרים איש או יותר.

מ. וילנר: אני מבין שמושגים אלה מושאלים מתקנות ההגנה הבריטיים ואחדים מהם אף תמורים יותר. אינני מבין את המושג "כדי לבצע מטרה משותפת". מטרה משותפת למה? הצעתי היא לכתוב "כדי לבצע מטרה משותפת לפשע", או משהו נגד החוק.

זי.

הסתיוגות לחבר הכנסת רובינ. להשאיר את החליים "בין שהסתדרו בסך ובין שלא ובין שלא הסתדרו בסך".

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אני מצמיד להצבעה את הצעת חבר הכנסת וילנר שאחפה ~~על פירוש 50 אש.~~

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת וילנר - מיעוט

הצעת - נפלה.

הסתיוגות לחבר הכנסת וילנר.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת וילנר - מיעוט
שתחלוקה פרושו 200 איש

הצעת - נפלה

הסתיוגות לחבר הכנסת וילנר.

ה. רובינ.: אני מציע שתחלוקה פירושה 50 איש.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת רובינ - מיעוט

הצעת - נפלה

הסתיוגות לחבר הכנסת רובינ.

ד. בר-רב-האי - יו"ר: אני מצביע את הצעת חבר הכנסת וילנר, "כדי לבצע מטרה משותפת לפשע".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת וילנר - מיעוט

הצעת - נפלה.

הסתיוגות לחבר הכנסת וילנר.

אני מצביע את הצעת חבר הכנסת רובינ "כדי לבצע מטרה משותפת בלתי חוקית".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת רובינ - מיעוט

ועדת הכנסת
6.2.52

המזליגות לחבר הכנסת רובין.

ד. בר-רב"האי - יו"ר: אני ממשיך בפיקא הבאה:

"יושב ראש" פירושו - יושב ראש הכנסת או אחד מסגני יושב ראש הכנסת בזמן שהוא ממלא תפקיד של יושב-ראש".

ג. קיטרון: לדעתי, צריך להיות הסדר בין יו"ר הכנסת וסגניו מי ממלא מקומו בזמן הפסקה באחת מן הישיבות.

ד. בר-רב"האי - יו"ר: יש פה מצב ברור בהחלט, שמי שמנהל את הישיבה הוא יו"ר הכנסת. בבל-אופן אני מאיע שנתייעץ במעיק זה עם נשיאות הכנסת.

א. רימלט: אני מאיע לקבוע תורנות בין הסגנים.

ה ו ת ל ט:

לקיים החייעצות עם נשיאות הכנסת בקשר לפיקא הבאה: "יושב ראש פירושו - יושב ראש הכנסת או אחד מסגני יושב ראש הכנסת בזמן שהוא ממלא תפקיד של יושב ראש".

הישיבה סגורה.

הישיבה נועלה בשעה 12.00.